

Dawid Szczepuła
Dolnośląska Szkoła Wyższa
dawid.szczepula@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-5387-8496>

Webinarium pt. „Globalna i regionalna rozgrywka pandemią COVID-19”

W dniu 28 kwietnia 2020 roku w Centrum Doktryn i Szkolenia Sił Zbrojnych podlegającemu Sztabowi Generalnemu Wojska Polskiego odbyło się webinarium pod tytułem „Globalna i regionalna rozgrywka pandemią COVID-19”. Prowadzone było przez szefa analiz operacji wojskowych pułkownika Roberta Reczkowskiego i w pełni transmitowane na serwisie internetowym YouTube. Całe spotkanie trwało prawie trzy i pół godziny i odbyło się pod patronatem Polskiego Towarzystwa Geopolitycznego oraz ośrodka Strategy&Future z Warszawy. Wprowadzenia do debaty dokonał dyrektor Centrum Doktryn i Szkolenia Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej spotkania pułkownik Jarosław Mokrzycki. Webinarium zostało podzielone na dwie części. W pierwszej wypowiedzieli się zaproszeni eksperci, każdy z nich miał około dziesięć minut na swoją wypowiedź, natomiast w części drugiej odbyła się debata pomiędzy zaproszonymi gośćmi, którzy odpowiadali na wybrane najciekawsze pytania zadawane na czacie. Warto wspomnieć, że na wykład zapisało się około 500 osób, natomiast finalnie uczestniczyło w nim około 300 słuchaczy z różnych środowisk. Były to między innymi osoby z Ministerstwa Obrony Narodowej, Sztabu Generalnego, Dowództw Rodzajów Sił Zbrojnych i jednostek wojskowych, Biura Bezpieczeństwa Narodowego, Głównego Urzędu Statystycznego, Narodowego Banku Polskiego, Kancelarii Prezesa Rady Ministrów oraz uczelni i ośrodków badawczych. Jako zaproszeni goście występowali eksperci z różnych ośrodków naukowych, prezentując w części pierwszej krótkie, około 15-minutowe wystąpienia na określone tematy. W gronie tym znaleźli się, w kolejności wystąpień: ppłk

Cezary Pawlak z Centrum Doktryn i Szkolenia SZ, prof. KUL dr hab. Andrzej Podraza, dr Marcin Wałdoch z Uniwersytetu im kardynała S. Wyszyńskiego, prof. Uniwersytetu Łódzkiego dr hab. Jacek Regina-Zacharski, prof. Politechniki Rzeszowskiej dr hab. Mariusz Ruszel, prof. dr hab. Piotr Mickiewicz reprezentujący Uniwersytet Gdański i Dolnośląską Szkołę Wyższą, dr Jerzy Targalski z Akademii Sztuki Wojennej, który omówił temat *Koronawirus jako narzędzie wojny informacyjnej*, oraz dr Jacek Bartosiak z ośrodka Strategy&Future.

Wprowadzając słuchaczy w temat webinarium, jako pierwszy zabrał głos ppłk Cezary Pawlak (CDiS SZ), a tematem jego wypowiedzi był *COVID-19: Szok strategiczny i możliwe jego konsekwencje*. Szok strategiczny może być znany również jak „czarny łabędź”, „punkt zwrotny” lub też „dzikie karty”. Omówił wagę, jaką niesie ze sobą prognozowanie zjawisk, analiza rzeczywistości, a co za tym idzie sposób wygenerowania trendu w poszczególnych obszarach oraz jego symptomy i kierunki. Następnie omówione zostały zmiany zarówno w trendach, jak i procesach zachodzących w obszarze bezpieczeństwa. W dalszej części swojej wypowiedzi postawił bardzo ważne pytanie o możliwe skutki pandemii Covid-19. Prelegent skupił się na omówieniu kierunków rozwoju sytuacji oraz na konsekwencjach, jakie mogą im towarzyszyć.

Jako drugi zabrał głos prof. KUL dr hab. Andrzej Podraza. Przedstawił on referat zatytułowany *Koronawirus a nowy porządek globalny. Geopolityczne skutki światowej pandemii*. Profesor skupił się na próbie odpowiedzi na dwa bardzo ważne pytania, jakie większość z nas może sobie w tej chwili zadawać, mianowicie: *Czy pandemia koronawirusa zmieni świat na zawsze? Jak pandemia będzie wpływała na kształtowanie się porządku międzynarodowego?* – przede wszystkim w wymiarze politycznym, gospodarczym, społecznym, czy też kulturowym. W swym wystąpieniu przedstawił sposób konstrukcji ładu międzynarodowego po okresie zimnej wojny, wskazując na jego nieoczekiwane przeobrażenia. Jego zdaniem cechą tego okresu była niepewność, która wpływa na sposób funkcjonowania człowieka w zakresie indywidualnym i globalnym. Następnie poddał analizie dokumenty międzynarodowe, w których jest zidentyfikowana pandemia. Wskazał, że między innymi w Narodowej Strategii Bezpieczeństwa Stanów Zjednoczonych z grudnia 2017 roku słowo pandemia pojawia się w całym dokumencie jedynie raz, a w Globalnej Strategii na rzecz polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Unii Europejskiej zaledwie dwa razy. Jak widzimy, zagrożenie było zdefiniowane, ale nikt nie brał możliwości jego wystąpienia, podobnie jak

to miało miejsce wcześniej z terroryzmem. Następnie przeszedł do omawiania sposobów, w jaki wybrane państwa radzą sobie na własną rękę z pandemią, rosnącego eurosceptycyzmu, możliwych skutków politycznych, społecznych i gospodarczych, a co za tym idzie rosnących napięć geopolitycznych, zwłaszcza na linii USA–Chiny.

Kolejnym prelegentem był dr Marcin Wałdoch, który zaprezentował opracowanie na temat *Koncepcje ładu świata post pandemicznego: globalizacja vs dezintegracja*. Swoją wypowiedź zaczął od prognozowania zmian, jakie może przynieść pandemia, skupił się głównie na regresie politycznym i omówił aktualnie już występujące skutki polityczne pandemii. Marcin Wałdoch przedstawił także prawdopodobne konsekwencje pandemii, za które uznał przyśpieszenie i hamowanie poszczególnych procesów globalizacji. Wśród nich wyróżnił globalny regres polityczny, postępującą regionalizację w postaci krystalizacji bloków politycznych i sojuszy oraz długofalowe zagrożenia, jakie niosą z sobą, takie jak zanik państw narodowych, konflikt zbrojny (wojna gospodarcza) czy upadek instytucji globalnych.

Autorem kolejnego wystąpienia pt. *Powrót do „self help system” w świecie po COVID-19? Perspektywy zmiany paradygmatu* był prof. UŁ dr hab. Jacek Regina-Zacharski. Rozpoczął od scharakteryzowania zjawiska *self help system*, doktryny *self help*, czyli w wolnym tłumaczeniu egoizmu narodowego, państwowego. Przedstawił rys historyczny doktryny, następnie odniósł się do obecnej sytuacji, stanowiska Unii Europejskiej, USA i Chin oraz podjął próbę analizy możliwych scenariuszy dla wyżej wymienionych krajów oraz Polski. Kolejnym mówcą był dr hab. Mariusz Ruszel, który swoje wystąpienie zatytułował *Popyt i podaż surowców energetycznych w cieniu pandemii – implikacje geopolityczne*. W pierwszej części scharakteryzował sytuację na rynku surowców energetycznych, zwłaszcza w odniesieniu do zjawiska spadku popytu i ceny ropy naftowej oraz gazu ziemnego. Następnie omówił implikacje geopolityczne, w tym znaczenie zawartego 12 kwietnia 2020 roku Porozumienia OPEC+ w sprawie redukcji poziomu wydobycia obu surowców. Stwierdził, że decyzje te doprowadzą do spadku zysków spółek energetycznych i cen ich akcji, a w konsekwencji do ograniczenia inwestycji. Uznał, że efektem będzie wchłonięcie części z nich przez silniejszych graczy na rynku oraz utrata rynków zbytu, co wpłynie na specyfikę ładu międzynarodowego. Jego zdaniem może dojść także do wystąpienia sporów międzynarodowych, kreowanych przez państwa, których gospodarka opiera się

na wydobyciu surowców energetycznych.

Kolejnym mówcą był prof. dr hab. Piotr Mickiewicz, który wypowiedział się na temat *Ofensywa pomocowa Chin jako instrument budowy pozycji w Europie i osłabiania pozycji Rosji*. Główna teza tego wystąpienia to stwierdzenie, że w okresie pandemii rywalizacja mocarstw przyjęła inną formułę, ale nadal ma charakter agresywny. Przedstawiając politykę Chin, podkreślił, że jej celem jest co prawda zniwelowanie negatywnego odbioru przez społeczność międzynarodową faktu, iż to na terytorium tego kraju pojawił się wirus, ale nie jest to cel pierwszoplanowy. Przyjęcie pozycji kraju zaangażowanego w działania WHO ma przede wszystkim na celu umocnienie pozycji Chin na arenie międzynarodowej i podkreślanie słabości USA jako globalnego hegemonu. Zdaniem Piotra Mickiewicza w chińskiej narracji medialnej dominuje przekaz, iż amerykańskie zaangażowanie w zwalczanie pandemii wcale nie zakłada udzielania pomocy zagrożony państwom, a jedynym narzędziem służącym do umacniania przez USA swojej pozycji na arenie międzynarodowej jest potencjał militarny i presja gospodarcza. Tym samym są one mocarstwem stosującym agresję w celu osiągnięcia statusu globalnego hegemonu. Z kolei Rosja jest zbyt słaba ekonomicznie, by móc zaangażować się w globalną pomoc humanitarną, i ogranicza się do wsparcia najbliższych sojuszników. Na tej podstawie wysnuł także wniosek, że walka z pandemią zostanie przez mocarstwa wykorzystana do zmiany układu sił pomiędzy nimi, a obszarem poddanym temu procesowi będzie Europa, w tym Europa Środkowa. Zasadniczą kwestią tej rywalizacji będzie, jego zdaniem, układ szlaków handlowych, w tym tras przewozu gazu LNG oraz kontroli szlaków towarowych Eurazji.

W dalszej części webinarium głos zabrał dr Jerzy Targalski (ASzWoj) – *Koronawirus jako narzędzie wojny informacyjnej*. Prelegent skupił się głównie na omówieniu dezinformacji chińskiej i rosyjskiej. Zwrócił uwagę na to, że przekaz tych państw nie jest racjonalny, jest pozbawiony logiki i sensu. Postawił tezę, że im przekaz jest bardziej irracjonalny, tym jest skuteczniejszy i sprzyja dezinformacji. Kolejno omówił powszechnie krążące możliwe wersje przyczyn powstania epidemii, skupił się także na specyfice działań propagandowych podejmowanych w różnych krajach. Poddał także analizie przekazy krążące w sieci i mediach oraz zaprezentował ich możliwe konsekwencje. Ostatnim prelegentem był założyciel i właściciel firmy Strategy&Future, która objęła patronatem webinarium, dr Jacek Bartosiak. Jego wystąpienie nosiło tytuł *Nowe*

czasy. Potrzeba nowej koncepcji dla Sił Zbrojnych RP. Przedmówcy dra Bartosika omawiali głównie świat do momentu wystąpienia koronawirusa, on zaś skupił się na przyszłości, analizując kilka elementów, między innymi historyczne wzorce zachowań sił i mocarstw rywalizujących w systemie międzynarodowym w obliczu wystąpienia systemowych zjawisk, takich jak np. wojna czy pandemia, a także możliwe podziały i sojusze. Prelegent postawił kilka tez: pomimo kryzysu gospodarczego wystąpi zjawisko zwiększonej innowacyjności, rozpocznie się nowy wyścig technologiczny, rywalizacja może przenieść się również w przestrzeń kosmiczną jako sektor gospodarki w przyszłości oraz może powstać spór o to, kto będzie arbitrem nowego ładu na świecie i w jakim miejscu w tym ładzie znajdzie się Rzeczpospolita Polska.

Przedstawione powyżej merytoryczne wypowiedzi w ciekawy sposób poruszały różne kwestie. Autorzy wystąpień dokonali oceny wpływu pandemii na poszczególne dziedziny życia w skali mikro i makro. W ich wystąpieniach znalazły się także zagadnienia dotyczące zarówno strategii bezpieczeństwa, geopolityki, globalizacji, jak i energetyki, wojny informacyjnej czy koncepcji obronnych. Bardzo ciekawym, jeśli nie najciekawszym elementem wykładów były rozważania, jak COVID-19 może wpłynąć na gospodarki światowe w najbliższym czasie. Niestety każdy prelegent miał do dyspozycji tylko około dziesięciu minut na swoją wypowiedź, więc czasu było zdecydowanie za mało, aby dokładnie omówić poszczególne tematy wystąpień. Przedstawiane treści były popierane przykładami i dobrze argumentowane, a prognozy na temat tego, co może się wydarzyć w przyszłości, opierały się na metodach naukowych i obserwacjach dynamicznie rozwijającej się sytuacji na całym świecie.

W drugiej części webinarium, którą stanowiła debata, prelegenci odpowiadali na najciekawsze pytania słuchaczy, którzy zamieszczali je na czacie. Całość przebiegała sprawnie, a wymiana zdań była bardzo ciekawa. Nawet w momentach, gdy mówcy się nie do końca ze sobą zgadzali, konwersacja była prowadzona na wysokim merytorycznym poziomie z poszanowaniem zdania przedmówcy, bez wchodzenia sobie nawzajem w zdanie, co bardzo dobrze świadczyło o uczestnikach spotkania, wywodzących się z różnych środowisk naukowych, i o wysokim poziomie tego webinarium. Moim zdaniem w trakcie konferencji zostało poruszonych wiele ciekawych tematów, a sama idea webinarium w czasie pandemii jest bardzo dobrym sposobem przekazywania wiedzy i dyskusji na ważne tematy.